

Preken 7. s i treenighetstiden

12. juli 2015 i Fjellhamar kirke

Kapellan Elisabeth Lund

Det står skrevet i evangeliet etter Lukas i det 19. kapittel:

Han kom inn i Jeriko og dro gjennom byen. 2 Der var det en mann som het Sakkeus. Han var overtoller og svært rik. 3 Han ville gjerne se hvem Jesus var, men han kunne ikke komme til for folkemengden, for han var liten av vekst. 4 Da løp han i forveien og klatret opp i et morbærtre for å få se ham på et sted hvor han måtte komme forbi. 5 Og da Jesus kom dit, så han opp og sa til ham: «Sakkeus, skynd deg og kom ned! For i dag må jeg ta inn hos deg.» 6 Han skyndte seg da ned og tok imot ham med glede. 7 Men alle som så det, murret og sa: «Han har tatt inn hos en syndig mann.» 8 Men Sakkeus sto fram og sa til Herren: «Herre, halvparten av alt jeg eier, gir jeg til de fattige, og har jeg presset penger av noen, skal de få firedobbelt igjen.» 9 Da sa Jesus til ham: «I dag er frelse kommet til dette huset, for også han er en Abrahams sønn. 10 For Menneskesønnen er kommet for å lete etter de bortkomne og berge dem.»

Slik lyder Herrens ord

I dag handler det om å bli sett. Å bli møtt av en kjærlighet som hjelper mennesker ned av trær.

En kjærlighet som blir med deg hjem. En kjærlighet som forvandler.

Jesus var på vei til Jerusalem og til sin siste påske. Han var på vei mot sin egen død, på vei for å dø for vennene sine.

Nå skal Jesus bare gjennom Jeriko, og så skal han gå den siste delen av veien til Jerusalem.

I Jeriko møttes handelsveiene som kom nordfra og østfra i landet, før en vei gikk

videre til Jerusalem. Derfor var det et bra sted å kreve inn toll og avgifter på varer som ble ført inn i Judea.

I denne byen var Sakkeus overtoller. Det betydde antagelig at han hadde tilsyn med de andre tollerne, og at han skulle sørge for at romerne, som hadde okkupert landet, fikk de pengene de skulle ha. Det er ikke sikkert at Sakkeus var uærlig i jobben sin. Det kan hende han bare gjorde det han skulle, men han var dårlig likt av folk flest.

Han var toller, og for jødene ble det forbundet med å lure til seg pengene til folk. Tollere ble satt i samme bås som syndere. I tillegg samarbeida han med okkupantene, med romerne.

Sakkeus var altså en rik mann, i en høy stilling, og han visste at folk ikke likte ham. Kanskje de vek unna, når han kom gående, og sendte ham stygge blikk. De ville ikke ha noe med ham å gjøre.

Sakkeus var kanskje en ensom mann. En liten, rik og ensom mann.

Men jeg må like ham litt. Det er noe ved ham som jeg synes er veldig kult.

En barnlighet, noe som forteller om noe levende inni ham. En spire til noe.

Han hadde en nysgjerrighet som drev ham oppover. Kanskje han hadde hørt ryktet om at Jesus var en fyr som var sammen med syndere og tollere? Kanskje det ryktet traff en lengsel i ham etter fellesskap? Etter noen å være sammen med. Det var ihvertfall noe inni ham, som fikk de korte bena hans til å klatre.

Jeg hørte et intervju med Arne Næss en gang. Han drev jo med klatring til han var veldig gammel. I intervjuet blir han spurt om hvorfor han begynte å klatre.

Da svarte Arne med et spørsmål: Hvorfor sluttet du?

For alle barn klatrer.

Sakkeus klatrer også. Det er noe barnlig og levende med det. Han lot nysgjerrigheten styre ham, og han nærmet seg Jesus på sin måte.

Jeg tror det er mange som kan være litt nysgjerrige på å vite mer om hvem Jesus er. Mange som vil prøve å se ham. I hvert fall litt sånn på avstand. Noen klatrer kanskje litt for å få et glimt av hvem Jesus er.

Sakkeus fant seg et morbærtre. Det er et tre med en stor og tett trekrone. Det kan være et lurt tre å velge seg hvis man vil se uten å bli sett. Man kan gjemme seg der. Være en tilskuer.

Jeg kan kjenne meg litt igjen i det noen ganger. Jeg vil være i nærheten av Jesus, men kanskje det er et eller annet som gjør at jeg holder litt avstand. Jeg vil se ham, men vet ikke helt om jeg vil at han skal se meg. Kanskje jeg skammer meg over noe. Kanskje jeg ikke orker eller tør å bli utfordra til å forandre noe.

Jeg lurer på om Sakkeus skamma seg over det livet han levde. Kanskje det var en av grunnene til at han holdt litt avstand, og kanskje det er derfor han valgte et tre det er fint å gjemme seg i.

Det er ganske vanlig å prøve å gjøre seg selv usynlig når man kjenner på skam, eller hvis man er redd for å ikke bli likt av folk. Tenk om til og med Jesus som var kjent for å være sammen med syndere og tollere ikke ville ha noe med Sakkeus å gjøre.

Sakkeus sin erfaring var å bli møtt med stygge blikk. Avvisning og avsky. Det gjør noe med et menneske. Det kan også gjøre noe med hvordan man kan tro at Gud ser oss.

Vi trenger ikke engang å bli møtt sånn av andre. Det kan være en forestilling som er forma i oss fra vi var små. Psykolog Gry Stålsettt Follesø sier:

”Skam er den andres øyne inne i seg selv, det er når det er uutholdelig å tenke på hva andre tenker om en.”

Følelsen av skam kan bli så vond, og den kan få ganske stor makt over et menneske, hvis vi ikke lærer oss å se oss selv fra utsiden. Fra Guds ståsted.

Sakkeus klatrer for å kunne se, og han gjemmer seg for å ikke bli sett.

Jesus går der nede. Han stopper, og han ser.

Han ser opp. Han ser mannen som gjemmer seg mellom greinene.

Han ser oss, der vi er. Og Jesus ser oss ikke sånn vi kanskje av og til ser oss selv, eller sånn vi kan oppleve at enkelte mennesker ser oss, eller tro at de ser oss.

Jesus ser et menneske han elsker. Et menneske han går i døden for. Hans ansikt lyser opp når han ser. Det lyser av kjærlighet og aksept.

Jesus ser sånn at Sakkeus kan bli synlig.

«Sakkeus, skynd deg og kom ned! For i dag må jeg ta inn hos deg.»

Når man leser det på grunnteksten, på gresk, kommer det fram at det er en nødvendighet for Jesus å bli med Sakkeus hjem. Og i det å ta inn hos ham, ligger antagelig å bli der over natten.

Jesus vil ta seg tid med Sakkeus, og Sakkeus skynder seg ned og tar imot ham med glede. Den spiren som førte ham opp i treet, blir gitt plass til å vokse.

Det skjer noe med skammen, og behovet for å gjemme seg, når Jesus ser. Han lyser den bort. Jesus må få være sammen med Sakkeus. Han vil ha fellesskap, og ingen av dem bryr seg om at folk murrer over at han tar inn hos en syndig mann.

Det er rart hvordan man kan være redd for forandring. Redd for å bli utfordra til å leve på en annen måte enn vi gjør. Sakkeus blir sett av Jesus og gir med glede halvparten av alt han eier til de fattige.

Kjærlighet smitter. Den som tar imot mye kjærlighet, har mye å gi videre.

Sakkeus gjør det med glede. Livet hans åpner seg når han møter Jesus.

Etterpå kan vi komme til nattverden med åpne hendene og ta imot Jesus. Kanskje vi også kan ta inn mer av den kjærligheten Jesus har til oss. La hans ansikt lyse mot oss og hans kjærlighet synke inn i livene våre. Og kanskje vi kan fortsette å ha åpne hender når vi snur oss igjen. Åpne livene våre mot Gud og mot verden, og tørre å bli forvandla av kjærligheten. En kjærlighet som blir med oss hjem.

Amen.